

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.
INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XII

BELGRADE 1981

<http://www.balkaninstitut.com>

Svetlana Slapšak, REVUE INTERNATIONALE DES ETUDES BALKANIQUES
 Научни састанак слависта у Вукове дане 1979, књ. IX, Београд 1980, 211—216.

Светлана Слaпшaк је оживела интересовање за часопис који је између два рата штампан у Београду на светским језицима. Оснивачи часописа, Милан Будимир и Петар Скок, износили су у програмским чланцима концепцију листа и С. Слaпшaк је, на основу њих, као и на основу радова осталих аутора, указала на најважније методолошке поставке. Прва поставка је „синтетички културолошки приступ” — проблеми морају да се осветле у целокупном балканском простору. За другу поставку — „континуитет односно

дисконтинуитет културе”, највише се залагао Будимир. Уредници су усвојили „теорију полигенезе” и истацали значај лингвистике у тумачењу књижевности и културе. Последња поставка је „симбиоза балканских култура као основа балканоцентричне утопије”. Скок и Будимир су веровали да су могућни будући скокови „у духовној култури Балкана, на основу симбиотичких квалитета даље и ближе прошлости”.

Ђорђе С. Косић

Драгослава Перишић, АУГСБУРШКЕ „ОПШТЕ НОВИНЕ” И ЈУГОСЛОВЕНСКА
 КУЛТУРА, Научни састанак слависта у Вукове дане 1978, књ. VIII, св. 2
 Београд 1980, 127 — 143.

У кратком уводу Драгослава Перишић је истакла значај „Општих новина” за југословенску културу; дат је историјат листа и скренута пажња на неке ауторе који су сарађивали у њему: Адамовић, Андрић, Берлић, Давидовић, Ивановић, Лукшић, Миловук, Ненадовић, Острожински, Вук итд. За нас је важно што су из „Општих новина” преузимане вести за „домаћу јавност”, а лист је „нарочито својим посебним Додацима и Ванредним додацима извештавао о ситуацији на Балкану, пропaгирајући ослобођење Срба и осталих југословенских народа залажући се за њихову културну афирмацију у свету”. Ауторка се задржала и на путописима који су штампани у „Општим новинама”, путописним прилозима о Црној Гори, пловидби Дунавом, Бео-

граду, о Босни и Херцеговини, Словенији. У наставку рада Драгослава Перишић је објавила и библиографију важнијих чланака о југословенским крајевима који су штампани у листу од 1798. до 1864. године. Библиографским подацима обухваћени су: наслови чланака, бројеви, дани и датуми, стране, а имена аутора дата су „према забелешкама на редакцијском примерку листа”. Библиографија је драгоцен приручник за даља истраживања немачко-српских културних веза и један од модела како треба наставити са сличним истраживањима, јер још увек не знамо какве се све драгоцености крију по новинама штампаним у XIX веку по европским центрима.

Ђорђе С. Косић

Јоанис Тарнанидис, КЊИЖЕВНИ САДРЖАЈ ПРВИХ ГРЧКИХ И СРПСКИХ
 НОВИНА БРАЋЕ МАРКИДЕС ПУЉУ (БЕЧ 1791—1792. год.), Научни састанак
 слависта у Вукове дане 1978, књ. VIII, св. 2, Београд 1980, 185 — 193.

Грчки научник укратко је изложио „књижевни одјек” у листовима „Српскија новина” и „Ефемерис”. Анализирајући уводне чланке, Јоанис Тарнанидис истиче да су обе редакције поставиле себи циљ „просвећеност и помоћ народу ка добробити и напрет-

ку”. Већи део текстова које аутор помиње састављен је са „правим књижевним расположењем и књижевном лепотом”. У првим бројевима оба листа истичу се текстови „романског и алегоричног карактера”, а касније и често „књижевна и морално-педагошка де-

ла". Од важнијих радова поменимо биографију Суворова, разговор Потемкина са Хароном, биографију цара Леополда, песму Димитрију Атанасијевићу и многа објављенија на књиге. На основу ових текстова Тарнанидис закључује да су се уредници трудили

да издају прилоге литерарног садржаја, а разлог што их нема више је у прилагођавању издавача „захтевима шире читалачке публике“.

Борђе С. Косић

**Јован Крунић: НОВИ ПАЗАР — О УРБАНОЈ СТРУКТУРИ И АРХИТЕКТУРИ СТАРЕ КУЋЕ, Зборник радова Етнографског института САНУ, књ. 9
Београд 1979, 273 — 320.**

Оваквих радова код нас нема много, а ни много таквих типичних градова као што је Нови Пазар. То је један од ретких градова Србије — поред Призрена, Пећи, Баковице — који је у прошлости добио своју урбану физиономију и који је ту физиономију добро очувао. Због тога архитекта Јован Крунић добро урадио што се позабавио проучавањем урбане структуре и архитектуре поменутог града.

Аутор с разлогом истиче да је сасвим сигурно да се данашња урбана структура и архитектура Новог Пазара не може довести у везу са старим градом Расом. Као што је познато, Рас је предак града Трговишта, а поменуто Трговиште је српски средњевековни оригинал потоњег турског Пазара, касније и објовљеног — дакле Новог Пазара.

Физиономију Новог Пазара чине његов специфичан склоп, смештај, однос и облик његових кућа. Сви типови

кућа су изнутра опремљени уређајима типизираним ентеријера: амамима, долапима, каминима, миндерлудима. Ипак, у старој архитектури Новог Пазара има и сопствених одлика у односу на куће других градова сличног карактера.

Нови Пазар има веома много изразитих старих станбених зграда које имају велику архитектонску или културно-историјску вредност. Стога аутор предлаже да се изврши заштита тих зграда како би могле и даље да служе својој намени, итд.

Укратко, обимним радом Ј. Крунића, који је снабдевен одличним илустрацијама, нема сумње, наша научна литература обогаћена је веома корисним истраживањима посвећеним познавању типичних балканских градова какав је и Нови Пазар. Истичемо и то да се рад чита лако.

Јован Ф. Трифуноски

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА БАЛКАНОЛОШКА ИСПИТИВАЊА У САРАЈЕВУ

1978.

Центар је у 1978. обавио слиједеће послове:

1. Прве три свеске *Праисторије ујословенских земаља* су предате у штампу.

Почело је систематско прикупљање података за четврту свеску *Праисторије* (бронзано доба). Сарадници су обавили студијско путовање у центре у којима се налази брончаноodobни материјал, ради проучавања и одабира материјала за илустрације.

2. У вези са обрадом илирских утврђених насеља извршени су слиједећи послови:

а) Настављен је рад на испитивању градинских насеља на Гламочком пољу. Рекогноспирано је, скицирано и фотографисано 20 градина. Сондирана су и геодетски снимљена 3 локалитета: Рељина градина Раичке и Исаковци. Обављене су, такође, сондаже на градинама Грковци и Вапоровине у Ливањском пољу и на градинама Вучи-